

STICKPRAT

Kerstin Jönsson

ARIADNE

Av Kerstin Jönsson har tidigare utgivits

Tvåändsstickning – Mina mönster och idéer 2003

Andra tryckningen 2005

Tredje tryckningen 2008

Smygmaskvirkning – Teknik och mönster 2006

Andra tryckningen 2010

Ny utvidgad upplaga 2019

Foto:

Odd Jönsson, förutom sidorna där annat anges

Sidorna 47, 99, 101, 103, 109 Kerstin Jönsson

Sidorna 61, 63, 64 Love Jönsson

Sidorna 30, 32 Tryggve Klint

Sidan 48, fotot längst ned till vänster, Sven Arvidsson

Mönstergrafik: Odd Jönsson

Tack till Tore G Wärenstams stiftelse för ekonomiskt bidrag till tryckningen av boken.

Tack till Gunnar Bergh för att jag får använda hans träsnitt *Nornan* som omslagsbild.

Ariadne Antikvariat

Böcker & Konst

Rölle 9, 516 94 Dannike

Tel 033-27 71 57

www.ariadneantik.com

e-post: info@ariadneantik.com

Tryckt på miljövänligt papper

Cajoda Media 2019

Förlagshuset Nordens Grafiska AB, Malmö

ISBN 978-91-639-9692-4

Jag trivs i stora luftiga plagg, så jag stickar stort. När jag var liten tyckte jag inte om resårmidja och resår vid handlederna. Modet på 40- och 50-talet hade ju hårt stickade åtsittande resårer. En rak kofta är bekvämare, och ärmar som är avslutade med mosstickning kan vikas upp.

Eftersom jag börjar med en skiss och garn som är handspunnet eller köpt i plötslig inspiration, ”det garnet måste jag ha” – är det någon som känner igen sig? – så blir det mönstrat efter garntillgång och idéer som dyker upp under stickningens gång.

Här är ett exempel på hur jag stickar stora arbeten, koftor i ett stycke, eller med så få sydda sömmar som möjligt.

Denna kofta är stickad från nedre kanten på bakstycket och upp till axlarna, upplägg 101 maskor. Jag markerar alltid mittmaskan från början. Vid ärmarna maskar man av 2 maskor + 2 maskor på nästa varv för lite sneddning. Sticka upp till axeln och lämna maskorna på stickan.

Framstyckena är på 50 maskor, med samma snedning vid ärmarna, och delarna sys ihop med maskstygn på axlarna. Sedan plockar jag upp maskor till ärmarna och fortsätter att sticka mönster ut på ärmarna. Framkanterna är stickade för sig och påsydda, och halskanten är stickad sist.

En gång när jag stickade en liten kofta lärde jag mig något om bomullsgarn. På en loppmarknad hade jag köpt ett stort nystan, löst nystat och lite trassligt som ett fågelbo. Jag började sticka och det blev ojämnt. Jag bytte till tunnare stickor – men det blev inte bra då heller. Det stora nystanet ramlade i golvet gång på gång, jag blev irriterad och nystade om det – hårt som barndomens bomullsgarnsnystan. Och se – stickningen blev jämn och fin! Då kände jag att nystningen har betydelse för resultatet på det stickade arbetet.

Dessa nystan är ullgarnsnystning. Man nystar i pasmor om tio varv, och man håller ett finger under pasman, så att garnet blir löst. När man stickar lägger man nystanet på bordet och lösgör pasma efter pasma, så det lossnar det lätt och nystanet ligger stilla.

Det finns många garnvindor. Min favorit är den gamla handgjorda vindan. Man lägger en garnhärva på den, och garnhärvan lägger sig där storleken passar. Det är en internationell modell, den finns i alla länder där man har ullgarn och stickning. Eftersom den punkt som vindan vrider sig kring sitter högst upp snurrar den lätt och länge när man får fart på den. Man kan nysta direkt från den. Det passar till ullgarnsnystning med pasmor, så som min mamma nystade.

Jag nystar alltid ullgarn på nystpinne. Jag lär ut att man skall dra av garnet från garnvindan och lägga det på golvet. Sedan nystar man det från golvet. Jag har haft kursdeltagare som tycker det är onödigt och som nystar det direkt från garnvindan. Inte alla, men några, har sagt efteråt att vantarna de stickat blev så trånga. Jag brukar be att få se deras nystan, och då visar de upp hårda nystan, som det jag kallar bomullsgarnsnystning. Ullgarn skall nystas löst. Hård nystning töjer ut ullfibrerna, men de drar alltid ihop sig igen, speciellt om plagget blir fuktigt.

Djurkoftan

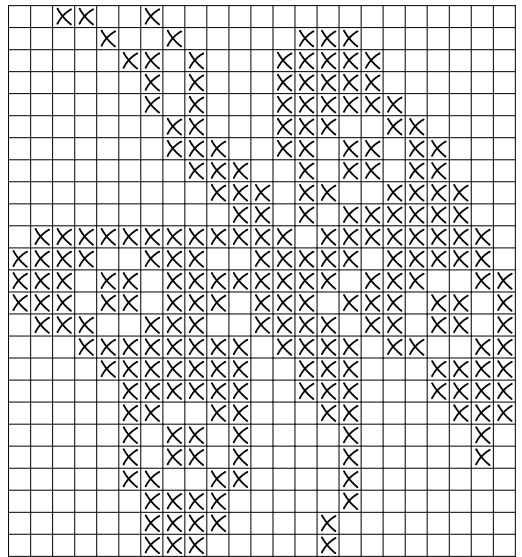
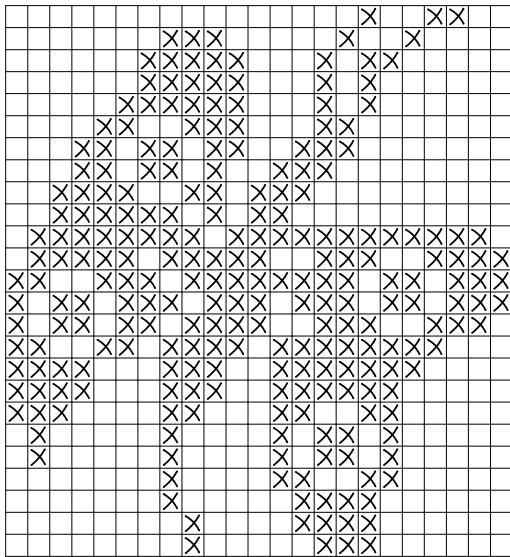
Koftan Djurkoftan kallas också Ekorrkoftan, och mönstret har använts på flera olika plagg.

Jag minns inte när jag fick Djurkoftan, för jag var för liten. Den har rosa botten med djurfigurer i blått. Min mamma stickade den till mig 1943 tror jag. Då bodde vi i Dalsland. När jag växt ur den sparade min mamma den. Jag har ett minne från när jag var ungefär fem år att hon tog fram den och sa att hon behållit den för att hon lagt ner så mycket arbete på att sticka alla djuren. Jag minns att hon stickade enstaka djur som mönster på nya plagg till andra barn på gården i Masthugget i Göteborg dit vi hade flyttat i mitten av 40-talet.

Som allting som finns i en kvinnas gömmor blev koftan bevarad och kom fram igen till första barnbarnet 1971. Min mamma ville sticka om den då, men jag tyckte det räckte med ekorrarna som motiv. Jag gjorde ett mönster i vitt, rött och blått. Mamma stickade i Superwash, det var den tidens nya fantastiska ullgarn som gick att tvätta i maskin. Men det gjorde jag aldrig, jag handtvättade den. Jag är rädd om plaggen som man lagt ner mycket tid på att sticka.

Den första Djurkoftan finns kvar, numera ömt bevarad. Djuren sitter tätt, det är många garnbyten och mycket räkning av maskor på varje varv. Jag vet inte var min mamma ursprungligen fick mönstret ifrån – jag borde ha frågat henne. Knapparna är stora byxknappar, jag tycker det ser rörande ut. Just knapparna frågade jag mamma om en gång. Varför hade hon satt i så stora knappar? Hon sa att det var det enda hon hade. Det fanns inte något annat att få tag i. Det var ju under andra världskriget, vi bodde i Dalsland strax intill norska gränsen och det fanns inga möjligheter att handla fina saker. Garn fanns i handelsboden i Fjälla – och faktiskt en nallebjörn till mig – men knappsortimentet utgjordes bara av rejäla byxknappar.

Rutmönster är ju användbara – tänk när Thea pyntade i lekstugan och fick en trave textilier ur min mammas gamla förråd, och hängde upp grytlappar, då såg jag den: fjärilen från Djurkoftan.

Innehållsförteckning

Förord.....	5
Att lära, lära om och lära nytt	9
Om garn och formen på plagg	11
Kostersjalen.....	15
Garn och nystning	17
Garn och färben.....	24
Jag blev ett nystan	27
Mieko Yano	28
Den stickande busschauffören i Borås	34
Djurkoftan	37
Dannikekvinnans hosor.....	44
Berättelsen om Rupert.....	46
Mössan	49
En annan sida av Bohus Stickning	50
Stickprat med Kerstin Olsson	60
Den älskade tvåändstickningen	66
Fiskben	70
Ett hjärta på vanten	72
Barnkofta med fickor, min barndomskofta	74
Modedetaljer från 1980-talet.....	78
Ribbmössan – den eviga som passar vid alla tillfällen	84
Sommartoppen	86
Pungen från Vik	88
Min flätvante	91
Snedstickad halsduk.....	92
Rätstickningssjal stickad från spets till spets	94
Disktrasa i lingarn	96
Gavstrik och Nordisk Strikkesymposium – ett äventyr varje år	98
Sticka i cirkel	102
Hedaredskorgen	104
Stickväskor från 1950-talet	106
Virkad påse för frukt och grönsaker.....	107
Till sist	108
Sticka påskoj!	110
Kontaktuppgifter	112